

REDAȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI DE ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenfild & Emeric Les-
ner., Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzäbet-könig).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicării mai dese după tarifar
și învoială. — **RECLAMR** pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVII.

„GAZETA“ iese în litere de
Abonamente pentru Austria-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 5 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 80. etajiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dăsul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — **RECLAMR**
pe 10 bani. — **RECLAMR** pe
paginile câte și scrierile
sunt a se plăti în

Nr. 244.

Brașov, Joi 4 (17) Noemvrie.

1904.

Malum omen...

Contele Tisza a revenit éráși frumúșel la punctul de unde a plecat în Martie anul curent, când s'a petrecut în cameră cunoscuta scenă duioasă, al căreia erou a fost koșutistul Thaly și care s'a terminat prin faptul, că ministru-președinte Tisza și-a retras moțiunea privitoare la revisuirea regulamentului camerei, în schimbul asigurării koșutistilor, că vor conțeni obstrucțiunea lor.

A văduț de atunci contele Tisza, care e de o fire realistă, ce efect mare a avut asupra opoziției acea moțiune a sa. N'are să se mire deci nimeni, că el, văduț că n'o pôte scóte la cale nici-decum pe cale normală cu proiectul său de revisuire, a scormonit din nou moțiunea amenințătoare. Numai de una ne mirăm, că opoziția coalistă n'a prevăduț mai curénd eventualitatea acésta și a rămas surprinsă când a audít, în ce mod vré să scape Tisza din strimțore.

Bétránul Thaly i a imputat ministrului președinte recidiva, arătându-i máhnirea ce l'a cuprins dimpreună cu ai săi când văduț că fără motiv Tisza revine la moțiunea la care a renunțat. Acesta a răspuns, scurt și cuprințetor, că el n'a luat asupra și nici un obligámént că mai târdu nu se va întórce la problema revisuirei regulamentului.

Acum tóte merg după planul dinainte ticluit de Tisza și de statul major al partidului său. Deja în ședința de éri a dietei vice-președintele clubului liberal G. Daniel, în numele lui și al soților săi de la presidiu, a prezentat moțiunea din Martie, revisuită și adoptată pentru trebuințele momentane. Ea a fost cetită în mijlocul celei mai mari iritațiuni pe băncile opoziției, care îndată a și cerut o ședință secretă. Aici șefii diferitelor fracțiuni opoziționale au variat în felul lor alternativa pusă de Apponyi, după care său va îngriji presidiul camerei cu conscientiositate, ca discușiunea să urmeze conform regulamentului existent al camerei, său la din contră tot ce se va decide în cestiunea revisuirei provisorie și definitivă se va considera de nelegitim și nelegal.

Cn alte cuvinte, opozițiunea va declara atunci majoritatea de nelegitimă și va susține că numai ea, minoritatea reprezintă în adevér voința țerei.

Acestea sunt subtilități din teoria și praxa parlamentară, dér în semnătatea lor principiară nu mai puțin ca și cea practică este nene-gabilă, mai ales în momente critice de încordare ca cele prezente.

Tisza își dá silința să prezente înaintea țerei lucrurile așa, ca și când opozițiunea ar intenționa să submineze viața parlamentară. Opozițiunea din contră îl declară pe Tisza de om al forței brutale, care tunde să răstórne bazele constituțiunii. Améndoné părțile cred în

momentul de față, că opiniunea publică maghiară e pentru ele.

Nu se pôte dice, că diua de éri a fost victorioasă pentru Tisza, căci opoziția l'a cam luat la scurt în ședința secretă și nu l'a cruțat în ședința publică. Trecuse cu vederea Tisza, că după regulamentul actual, o modificare a acestuia se pôte face numai la încheierea unei sesiuni, după-ce au fost debătute tóte proiectele de lege depuse pe biroul camerei. În fine s'a recules ministrul președinte și a declarat, că retrage tóte proiectele de lege câte le-a prezentat guvernul. Printr'asta a documentat firma sa hotăríre de a nu face nici un pas mai departe până nu va reuși—ori nu va reuși cu revisuirea dorită a regulamentului.

Incidentul acesta a făcut necesară și retragerea proiectului de reformă școlară a lui Barzeviczy de-odată cu celelalte.

Ori și cum am lua-o și ori și cât ar fi asigurat contele Tisza, că printr'asta guvernul împlinesce numai o formalitate până la începerea noiei sesiuni, când va prezenta din nou aceleași proiecte, faptul amintit este și rămâne un *malum omen* (semn rău) pentru maghiarizatorii nerăbdători.

Urmarea practică va fi de-ocamdată numai, că comisiunea pentru instrucțiune va trebui acum de nevoie să amâne dezbaterea acelu proiect de lege până la deschiderea altei sesiuni, care pôte să vină mai curénd său mai târdu, ori pôte să nici nu mai urmeze de loc în ciclul dietal actual, ci numai în viitóra dietei.

Brașov, 3 (16) Noemvrie.

Guvernul italian și evenimentele de la Innsbruck. Diarul „Piccolo“ din Triest primesc de din Roma informațiunea, că în *numele guvernului italian* s'a făcut guvernului central din Viena o *representațiune amicală* în afacerea evenimentelor din Innsbruck, cari au produs o impresie penibilă în întreaga Italie. Oficiul de externe din Viena este rugat tot-odată, ca să se înceroe tóte mijlocele pentru a-se pune capét acestor stări regretabile, mai ales, că la Innsbruck au suferit pagube materiale supuși Italiani.

— Mai adaugem, că studenții *cehi* din Praga au ținut un meeting în care și-au exprimat simpatia față de studenții austriaci.

Un conflict diplomatic între Franța și Japonia. Din Paris se telegrafiază, că *raporturile diplomatice între Franța și Japonia sunt foarte încordate*. Vinerea trecută a avut ambasadorul japonez Molono din Paris o convorbire foarte agitată cu ministrul afacerilor străine Delcassé. Se dice, că Molono ar fi reproșat ministrului frances, că Franța n'ar fi observat neutralitatea cu ocașiunea trecerei flotei baltice. *De Vineri ar fi încetat ori-ce contact între ministeriul de externe frances și ambasada japoneză.*

Un consistoriu secret s'a ținut Luni în Roma. Pontificele a comunicat consistoriului numirile deja făcute, printre cari a Mgr. Camilli, ca episcop la Iași.

Papa a pronunțat apoi o alocuțiune regretând rășboiul în extremul Orient și dițând, că rógă pe Dumnezeu ca să pui capét cât de curénd acestui rășboi.

Relevând apoi *conflictul religios cu Franța*, Papa a vorbit de sentimentele creștinesci ale populațiunii francese și de imposibilitatea de a numi episcopi francesi. Papa regretă tot de-odată dificultățile prin care trece biserica din Franța și declară, că învinuirile ce se aduc Sf. Scaun, că ar fi violat concordatul sunt neintemeiate. Din contră, guvernul frances este acela care a violat libertatea exercițiului cultului catolic. Pontificele nu speră, că situațiunea se va schimba. Evenimentele din ultimele zile fac a se crede, că guvernul frances își va atinge scopurile extreme ce urmăresce, dér evenimentele, deși dureróse, ne vor găsi, a adăugat Papa, pregătiți, căci avem încredere în ajutorul lui Dumnezeu.

„**Fantoma Dacoromâniei**“. În numărul de éri al diarului „E-k“ din Clușiú un anonim publică un articol misterios fără numire de persóne și loc, în care se dice, că un Român a scris o carte, pe care însă a confiscat-o procurorul, înainte de a se fi răspândit în public. La cartea aceea autorul voia să anexeze o hartă, pe care a comandat-o la un litograf. Harta era a României și a Transilvaniei împrejmuite cu granițe roșii, ca și cum ar fi una. Litograful a fost denunțat și harta confiscată, înainte de a se fi răspândit.— Ca răspuns la acel articol vine astăzi un alt domn care iscălesce cu două inițiale și destăinuiesce în termeni fórte aspri, că asemenea hărți, cum a fost cea a litografului, — în România sunt la ordinea zilei, se întrebuintează prin școli și atárnă în vitrinele tuturor librarilor. „Socotéla este așa de simplă și numai o națiune tolerantă cum e a noastră nu o pricepe. La prima ciocnire, vor isbucni ostilitățile pe tótă linia și Transilvania ni-o vor lua, cum iai un bumb, care nu e bine cusut“.

Domnul cu inițialele pilduiesce apoi despre rășboi și pace și dice, că în timp de rășboi se pedepsesc cu spânđurătórea, ceea-ce în timp de pace se pedepsesc numai cu două săptămâni de arest.

Acuma ne-am afla așa-dér, după părerea domnului cu inițialele, în timp de rășboi și ar trebui ridicate furci pe la capetele satelor și orașelor.

De vreme ce însă culpabili nu se găsesc în Transilvania, ci în Bucuresci, de sigur va trebui o intervenție diplomatică. România va fi așa de amabilă și va extradă pe numiții librari etc. ca să împodobescă cu ei domni de la „E-k“ furcile.

Și când te gândesci, că éráși o fi la mijloc vr'o visiune a unui creer înfierbântat, care nu e capabil să pricepă ce va să dică o hartă etnografică!

Din dieta ungară.

Ședința de la 15 Nov. n.

După declarațiunile ministrului președinte Tisza în conferența de Luni séra a clubului liberal, se aștepta să urmeze în ședința de éri a dietei scene furtunóse. Ședința s'a ținut, dér după o depeșă din Budapesta, ea a trecut relativ liniștită. Pare a fi fost liniștea ce precedeză furtuna.

Înainte de ordinea zilei a cerut cuvântul Thaly Kalman. El a atacat violent pe ministrul președinte Tisza, pe motiv că prin propunerea lui privitoare la modificarea regulamentului, și-a călcat cuvântul, deóre-ce promisese în Martie a. c., înainte de a-se încheia cunoscutul compromis cu opoziția, că-și retrage propunerea privitoare la schimbarea regulamentului, prin urmare renunță la intenția revisuirei.

Contele Tisza cerénd cuvântul, ca să răspundă lui Thaly, a declarat, că Thaly e în mare rătăcire, deórece el (Tisza) n'a promis nici-odată că-și va retrage pentru tótdéuna propunerea referitoare la revisuirea regulamentului.

După-ce a mai vorbit Carol Eötvös contra guvernului, deputatul Daniel Ernó a prezentat un *proiect de rezoluțiune*. Proiectul conține propunerea, ce a prezentat-o dietei contele Tisza la 5 Martie în cestiunea modificării regulamentului camerei și pe care și-a retras-o la câteva zile după compromisul cu opoziția mijlocit prin Thaly. Deosebirea între cele două propuneri este, că pe când cea prezentată éri de Daniel se referă la *indemnitate, pactul financiar cu Croația, contingentul normal de recruți și modificarea definitivă a regulamentului camerei*, propunerea din Martie se referea la mai multe proiecte de lege.

După prezentarea moțiunii lui Daniel, opoziția a cerut *ședință secretă*. Presidentul a acordat. În ședință partidele din opoziție au protestat în contra pretensiunii, ca dieta să modifice regulamentul camerei înainte de ce n'au fost debătute tóte proiectele, ce s'au prezentat până acum.

Redeschidédu-se ședința publică, contele Tisza luă cuvântul și făcu importanta declarațiune, că *retrage tóte proiectele de lege prezentate camerei și nedeșbătute încă*.

(Scim că între aceste proiecte se află și acela privitor la *reforma instrucțiunii* în școlele primare.)

Ședința s'a închis abia la órele 3½ d. a.

Declarațiunile contelui Tisza

în conferența clubului liberal.

Étă, în resumat, conținutul declarațiunilor ministrului președinte Tisza în conferența de Luni séra a clubului liberal:

În introducere spune, că au dispărut tóte speranțele de a-se face revisuirea regulamentului camerei cu concursul partidelor din opoziție. A rămas, deci, partidului majorității să-și facă el singur datoria.

Între reforma regulamentului și resolvirea cestiunilor militare, nu există nici o legătură. La dezbaterea asupra nouelor legi militare nu se va pune nici o limită libertății cuvântului. Vorba e numai de a-se face imposibilă obstrucțiunea tehnică, de a-se apăra ordinea și demnitatea camerei și de a-se garanta dezbaterea budgetului prin dispoșiuni, cari să facă cu neputință ivirea din nou a stărei *exlex*.

Ađi nu se mai pôte trage la îndoială, că *opoziția respinge a limine ideia reformei regulamentului camerei*. Alegerea unei comisiuni în acest scop, nu mai are ađi nici un sens, căci am da mereu de piedeci, cari ar zădărnici reforma. În astfel de împrejurări, *partidul trebuie să apeleze la mijlocele la cari își luase refugiu în Martie a. c.* și la cari renunțase atunci numai fiind-că aplicarea lor nu era necesară.

Cere, deci, ca partidul să decidă, ca în scopul realizării reformei regulamentului între marginile ce le indicase în Martie,

să se modifice regulamentul actual în mod provizoriu pentru votarea bugetului pe 1905, îndemnată, pactul financiar cu Croația, votarea contingențului normal de recruți pe 1905 și revisuirea definitivă a regulamentului camerei.

Propunerea aceasta este identică în partea ei dispozițională cu propunerea din Martie. Partea introductivă s'ar schimba întrucât propunerea de astă primăvară s'a referit la afacerile urgente de atunci, er propunerea actuală s'ar referi la afacerile de urgență ce ne stau înaintea.

Apoi încheie așa: „Așa se pare, că am ajuns într'un stadiu mai acut al luptei. Cred, că cel ce nu trăește în iluziuni, acela care cu ochii deschiși privește evenimentele, nu va fi surprins de această întorsătură și nu-l va scote din țitini. Noi am început lupta această în firma convingere, că ea e pretinsă de interesele cele mai mari și mai sfinte ale țării, și eu sunt convins, că vom învinge. Victoria ne va câștiga-o conștiința, că prin această facem cel mai mare serviciu națiunii maghiare și politicii naționale maghiare“.

Conflictul de la patriarhatul din Constantinopol.

Asupra conflictului dintre patriarh și marele logofet Aristarki-bey se telegrafiază din Constantinopol următoarele amănunte:

Aristarki-bey în prezența Patriarhului a încercat să apere pe mitropolitul din opoziție în fața marelui maestru de ceremonii, Ibrahim pașa. Patriarhul infuriat a cerut lui Ibrahim să dea afară pe Aristarki. Ibrahim încercă să-l liniștească, dăr după insistența Patriarhului invită pe Aristarki să iasă.

Patriarhul a invinovatit pe Aristarki de a fi referat la Yıldiz-Kiosc ore-cari de-clarării de-ale sale, falsificându-le, și n'ar fi vrut să-i refere lui ore-cari circumstanțe importante de la palat.

Se crede, că Aristarki va fi destituit și i-ar succeda Cagiosis efendi seu Constantin Karateodory efendi. Amândoi aceștia sunt consilierii de stat.

Conflictul dintre Patriarhul grec și membrii disidenți ai Sinodului devine din ce în ce mai acut.

Populațiunea grăcă a prezentat o petiție în favoarea Patriarhului, pe când trei mitropoliți nou numiți membrii ai sinodului, au refuzat să se presinte la sinod convingându-se că sunt tot mai numeroși cei ce iau parte disidenților.

Pe de altă parte consiliul de miniștri întârzie încă mereu de a se ocupa de afacere, fie din cauza sărbătorilor Ramadanului, fie că, trăgându-l afacerea, Părta voește să slăbescă autoritatea morală a patriarhului.

Războiul ruso-japonez.

Despre evenimente nouă mai importante n'a sosit erii și adă nici o știre. Nu

se știe de asemenea nimic despre cele ce se vor fi petrecut în ultimele zile la Port-Arthur.

Amiralul Alexiew, care s'a reîntors la Petersburg, a avut o convorbire cu corespondentul ziarului „Petit Parisien“. El a declarat de minciună faima, că numai lui are a i-se imputa isbușnirea războiului. Acest război a fost de mult pregătit de Japonia. A mai șis Alexiew, că Europa are cauză de a-se teme de China. Dacă vor învinge Japonia și vor face numai în parte reforme în China, atunci Europa n'are ce să mai caute în Extremul Orient.

Alexiew a mai dat expresie speranței, că Port-Arthurul va rezista până la sosirea flotei Baltice.

După o depeșă din Roma, vasele rusești de la Port-Arthur au fost grav avariate de ghiulele japoneze. Vasul „Sebastopol“ ar fi ars timp de două zile. Forturile nu mai apără acum docurile portului. Orașul e ca și nimic. După o știre din Cifu, două canoniere japoneze s'au scufundat.

Din Mukden se telegrafiază, că din parte oficială s'a publicat lista pierderilor ce le-au avut Rușii de la 8 Sept. până la 24 Oct. Au fost răniți și uciși 828 ofițeri și 28,000 soldați. Imbolnăviți 128 ofițeri și 2800 soldați.

„Daily Telegraph“ primesce din Irkutsk știrea, că între Mukden și lacul Baikal s'ar afla 86,000 răniți, aparținând cea mai mare parte trupelor din Siberia.

Un ofițer din asistența amiralului Alexiew istorisește, că la începutul lunii Octombrie, 5 Japonesi deghisați în Chinezii s'au dus o' jonecă în Port-Arthur, ca să asasineze pe generalii Stössel, Kondratenko și Fock. Pentru ca să se facă pe Ruși să credă, că sunt Chinezii, un torpilor japonez s'a prefăcut că urmărește joneca până la intrarea portului. Generalul Stössel însă a băgat de seamă, că are a face cu nisce asasinii, și pe toți 5 Japonesii i-a eseoutat.

— 3 (16) Noemvrie.

Aniversarea cununiei părechei regale române. Eri în 2 Nov. v. s'au implinit 35 ani de când Regele Carol s'a căsătorit cu Regina Elisaveta. Din acest incident d-l D. Sturdza, a prezentat în numele guvernului felicitări Majestăților Lor.

Biurul de presă ungar. Am amintit de pensionarea lui Bercsik, fost șef al biuroului de presă ungar și că acest biuro a fost împărțit acum în 2 secții, dintre cari cea politică a fost încredințată d-lui Klein Ödön, consilier de secție. „Egyenlőség“ ne informază acum, că bărbatul chemat a conduce o secție atât de importantă, d-l Klein, este Evreu, care a studiat odinioară teologia israelită, având vaste cunoștințe în „literatura hebraică“.

De aceste cunoștințe de sigur nu va avea trebuință ca șef al biuroului de presă.

Faptul, că pentru biuroul de presă guvernul ungar n'a găsit un alt subiect afară de Klein, este caracteristic.

De la curtea cu jurați. Radu Rășnovanu calfă de lăcătuș, care în Septembrie a descărcat un glonț de revolver asupra iubitei sale Ana Puiu din Brașovul vechiu, a fost condamnat erii de curtea cu jurați la 4 luni închisore și 47 corone 68 bani daune interese. Din pedepsă se vor scăde cele 2 luni cât a stat în prevenție. Ca circumstanțe atenuante s'au luat în considerare: tineretele, viața nepătată, starea de beție și faptul că a făcut mărturisiri complete.

„Un nou judecător la Tabla regescă“. M. Sa a numit pe Dr. Iosif Grün, judecător la tribunalul Zombor și nepot al arhierabinului Dr. Armin Flesch din Mohács, judecător la tabla regescă din Seghedin. Noul judecător de tablă este un bărbat entuziasmat pentru sentimentele jidovesci și își respectază religia. Înainte cu mai mulți ani a fost judecător de instrucție tot în Seghedin, de unde l'au permutat la Mohacs ca judecător de cere. Aici i-s'a întâmpat, că proprietarul casei, pe care voia s'o închirieze i a șis: „Mai bucuros o dau ieftin unui domn ca d-vostă, de cât s'o închiriez scump unui jidov“. D-l Grün a răspuns: „Ține-ți casa domnule, căci și eu sunt jidov“. În Zombor a luat parte activă la viața confesională, ceea ce de sigur va face și în Seghedin“. — („Egyenlőség“.)

Sciri din străinătate. În toate statele din America s'au deslănțuit furtuni cu ploie și zăpadă, întrerupând comunicația telegrafică cu sudul și cu vestul. Pe coasta Masașusetului două șonere s'au scufundat. Sunt 4 morți.

Din Petersburg se telegrafiază că sloiuri au început să curgă pe Neva.

Luni dimineața au început în Berlin negocierile între delegații sârbi și germani pentru încheierea unui tractat de comerț între cele două state.

Luni a fost deschisă Skupștina. D. Stanojević a fost reales president. Deschiderea solemnă a sesiunii se va face în ziua de 16 Noemvrie st. n. printr'un discurs al tronului.

Ambasadorul Statelor-Unite din Viena Bellamy Storer a remis contelui Goluchovski nota secretarului de stat al afacerilor străine american Hay, relativă la propunerea pentru întrunirea unei noue conferințe la Haga.

„Emke“. Comitetul central al „kulturregyletului“ ardelean și-a ținut la Clușii în 12 Noemvrie ședința lunară, sub președința contelui Teleki Domokos. Averea totală a kulturregyletului la sfârșitul lunii Oct. a fost 2,934.731 cor. 88 b.

Sciri mărunte din România. Duminică și-a serbat teatrul național din Craiova aniversarea a 50-a de la fondarea sa. Din acest incident s'a jucat piesa „Pe malul gârlei“.

Esposițiunea agrară s'a prelungit până la 17 Nov. v. a. c.

Eri s'a deschis sesiunea estra ordinară a curții cu jurați, care se va ocupa cu senzaționalul proces al medicului

Dr. Jakobsohn, acusat, că și-ar fi otrăvit nevasta.

De erii începând a intrat în viză dispozițiunea prefecturei poliției din Bucuresci, care impune birjariilor capitalei, ca să dispună și de cupeuri (trăsuri închise). Pe piețele principale staționează deja astfel de cupeuri. Plata pentru o cursă e stabilită cu 1 leu 50, pentru o oră întregă 3 lei.

Budapesta, 10 Nov. 1904.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Stimate d-le Redactor! Greco-catolicii cărora li-a destinat magistratul (primăria) capitalei ungare o biserică catolică părăsită din suburbiul Erzsébetváros, și pe al căror paroch ca patron voește să-l salarizeze din bugetul său, nu sunt Români, ci sunt acei Ruteni maghiarizați, cari cu consilierul ministerial Eugen Szabo în frunte, de ani de zile stăruiesc pentru introducerea limbei maghiare ca limbă liturgică pentru greco-catolicii maghiari, pentru care scop, cu ajutorul și al unor patrioți jidani, au făcut peregrinaj și pe la Roma, care până acuma însă a denegat recunoșcerea limbei maghiare de limbă canonică. Primăria din Budapesta le donează acea biserică și primesce patronatul aceleia, sub espresa condițiune, ca acea biserică să introducă limba liturgică maghiară. Folia ungurească din Clușii, la care se provocă „Gazeta“, nu are deci nici o cauză de a se teme de valahisarea Budapestei prin Românii greco-catolici.

Comunitate bisericească au în Budapesta Românii greco-orientali, cari formară ore când-va o comunitate bisericească împreună cu Grecii. După-ce însă Grecii au scos limba românească din biserică comună, Românii cu mijloce proprii și-au înființat o capelă cu cultul divin în limba românească. Au parochul lor, pe care-l salarizează prin contribuiriile credincioșilor. Acestei parochii nouă, orașul Budapesta nu-i dă nici un ajutor. Românii greco-catolici, cari se află în Budapesta și al căror număr i-l fac mai vârtos ampoliații de la deosebitele dicasterii și oficii, nu au nici biserică nici parochie. Ei n'au rămas însă cu totul fără de mângâiere sufletească. Cercetază ei cu drag și capela română a gr. orientaliilor, unde ved aceleși cult divin, aud aceleași cântări și pot lăuda pe Dumnezeu cu frații lor în aceeași limbă dulce. Dără în timpul mai nou, li s'a deschis posibilitatea de a asculta sânta liturgie și de la un preot de confesiunea lor.

Etă cum:

Încă pe la anul 1875—1876, fostul vice-președinte al Curții supreme de computuri din Budapesta Iosif Hossu, fost ore când-va profesor în Blășii, cu ocaziunea unei vizite la Metropolitul Ioan Vancea în Blășii, a accentuat lipsa unei biserici greco-catolice române în Budapesta și

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Psihologia fiziologică.*)

De Charles Torquet.

Deși relativ nouă, psihologia fiziologică este o știință din cele mai interesante, din cele mai promițătoare și din cele mai necunoscute publicului celui mare.

Contrar psihologiei, ce învățăm noi în liceu și care pretindea a studia sufletul în el însuși, a-l cunoște prin mijlocirea raționamentului — omenesc și prin urmare falibil — psihologia cea nouă procede prin experiențe materiale, științifice și scrupulos verificate. Ea se mulțumesc deocamdată a classa rezultatele acestor experiențe pentru a le alege, grupa și

* La teatrul „Renaissance“ din Paris s'a dat zilele acestea premiera piesei „Escalade“, comedie în 4 acte de M. Donnay. Comedia a avut un succes desăvârșit. Primul act al piesei se petrece într'un laborator de psihologie fiziologică. Din incidentul acesta d-l Torquet scrie în „Figaro“ un articol cu titlul de mai sus, pe care îl reproducem în traducere.

compara, în firma speranță de a pute concluda din ele mai târziu legile fundamentale ale spiritului, considerat în raporturile sale strinse cu funcțiunile corpului nostru.

Discursurilor bine înșiruite s'a substituit observațiunea pozitivă; hipoteselor desfășurate cu elocință, speculațiunilor hasardate — brutalitatea faptelor, dăr totodată și certitudinea lor. Dacă acesta este mai puțin elegant, nu se pôte tăgădui că este mai riguros și mai sigur.

În lumea întregă, atât în Franța, cât și în Germania, în Anglia și Italia, ca și în statele unite, o mică armată de savanți perseveranți urmărește fără precipitare, cu consecință și metodă, o serie de experiențe minuțioase, cari nu țintesc la un lucru mai mic, decât a descoperi resorturile secrete ale conștiinței noastre, a'cugătării noastre, a voinței și memoriei, a iubirei și urei noastre.

Ah! Psicho-fiziologiiăștia sunt nisce omeni teribili de indiscreți și borfători, cărora le place să umble cu făclii prin catacombele cele mai secrete ale propriului nostru eu. Sensibilitatea și sentimentele noastre sunt măsurate, cântărite în

timp și în spațiu, și materializate în grafice vizibile pe cilindrele înregistrătoare. Cea-sornicăria, electricitatea, fotografia, încercările acustice și optice, tactile și musculare, hipnotismul și chiar cestiunile insidiioase, cari ne încălesc pe neobservate, totul este pus în mișcare pentru a ne revela nouă înșine.

Astfel aflăm cum senzațiunile ne sugereză idei și cum cugetarea noastră se desvöltă, aflăm rolul imaginilor mentale în raționament și în memorie și care este forța atențiunii și valoarea individuală a amintirii noastre. Vedem până la ce punct diferă tipurile intelectuale și că acestea sunt atâtea, câți și indiviți.

Unul atribue invicibil fie-cărui sunet aușit o coloră, o nuanță particulară: această este auditițiunea colorată; altul vede în dosul cutărei cifre, o anumită persoană imaginară, totdeauna aceeași: acestea sunt schemele vizuale; gustul, mirosul se halucineză și subiectul cutare găsește o savore o odore cutărei arie de musică, cutărei imagine...

În Paris s'au înființat nu mai puțin de șese laboratoare de psiho-fisică, în cari

se face mai multă trebă decât șgomot. Cel mai vechiu este cel de la Sorbonne, înființat la 1887 și al căru director actual Alfred Binet, ajutat de V. Henri, Courtier și Jean Philippe, se ocupă cu deosebire de spiritele sănătoase, normale, având în vedere diferențele lor individuale. Aici s'au făcut studii remarcabile asupra mentalității calculatorilor prodigioși Inaudi și Diamandi, asupra mentalității prestidigitatorilor și a jucătorilor de șac, asupra hipnotismului. Actualmente Binet urmărește o anchetă extrem de interesantă asupra grafologiei și procedurilor grafologilor.

La Salpêtrière¹⁾ Paul Janet, practic psihologia experimentală asupra histericilor și nevraștenicilor. El tratăză aceste suflete bolnave prin hipnotism și le tâmducesce de anxietățile și obsesiunile, ale căror punct de plecare și cauză ele însăși le-au uitat.

Doctorul Bérillon, fondatorul Institutului psihologic, unde a stabilit un muzeu foarte curios, aplică aceleași proceduri

¹⁾ Ospiciu în Paris, special pentru bôlele d'nerve la femei. — Trad.

atunci se învoise cu numitul Metropolit și în privința parochului, pe care-l va dispune la Budapesta, în cazul înființării unei parochii acolo. Era vorba de Nicolau Solomon, acum protopop în M. Ludoșii, atunci profesor în Blăși. Iosif Hossu credea, că o va scote la cale, ca magistratul din Budapesta să dea pentru proiectata parochie o biserică părăsită catolică și să ia asupra sa patronatul noii parochii. Planul acesta însă nu s'a putut realiza. Se vede, că Iosif Hossu întru realizarea planului său a dat de greutate, la care nu s'a așteptat.

Cestiunea cultului divin pentru Românii gr. catolici de aici, s'a slevat însă acum sub altă formă, și a fost rezolvată de nepotul de frate al vice-președintelui Iosif Hossu, episcopul Lugoșului.

D-l Dr. Siegescu, profesor de limbile clasice la un gimnasiu de stat din Budapesta, cleric al diecesei Lugoșului, într-o convorbire c'un fruntaș român greco-catolic de aici, a slevat lipsa unui preot greco-catolic român, care să propună pentru cei 15 ascultători de teologie români, cari sunt trimesi din patru diecese în Seminarul catolic de aici, ritul și disciplina bisericească orientală și să-i instrueze în cele ale cultului divin și în praxă; apoi s'a oferit, că densusul decă episcopul său, al Lugoșului, îl va chirtoni de preot, toate acestea le va face gratuit. Fruntașul nostru s'a oferit, că se va întrepune în asta privință la episcopul Lugoșului. Resultatul este: că episcopul Dr. Vasiliu Hossu a venit la Budapesta, a esoperat la primarele ca pe Dr. Siegescu să-l numească docent pentru ritul oriental la facultatea teologică de aici, i-a pus la dispoziție o capelă din Seminarul unde se țină pentru Seminaristii gr.-catolici români serviciu divin după ritul răsăriten, și a permis totodată ca și credincioșii din afară să potă merge la cultul divin în capela Seminarului. Episcopul Hossu a hirononit apoi pe d-l Siegescu de preot și la Sânta Inviere din 8st an, acesta a celebrat prima liturghie în limba română în capela seminarului, pe care episcopul Lugoșului a provădut-o și cu vestmintele și alte lucruri liturgice necesarii. Dr. Siegescu ține în totă Dummea liturgia, 8ră seminaristii români gr. catolici îi asisteză, ca lectori și ca cântăreți, pe când fruntașii români gr. cat. de aici fac pe ascultătorii pioși.

Cred, domnule redactor, că fac un bun serviciu când îți dau aceste lămuriri, la întrebarea ce o ai făcut în „Gazetă“.

Un amic al adevărului

Concertul societății române „Carmen“.

București, Nov. 1904.

Duminecă seara a avut loc în sala Ateneului concertul societății corale române

„Carmen“, pusă sub direcțiunea d-lui D. G. Kiriac. Deși vremea era puțin favorabilă din cauză de ploie, sala Ateneului a fost aproape plină. Ideia d-lui Kiriac de a da pe lângă bucăți clasice străine și compoziții române a prins în publicul bucureștean. În curând aceste concerte vor deveni adevărate sărbători naționale. Afară de publicul cel mare au luat parte și omeni însemnați ai țării, pe cari i-am vădut aplaudând din totă inima.

Programul a fost bogat și cât se poate de variat. Și-au dat concursul la acest concert și d-l profesor R. Malcher și mai mulți artiști din orchestra teatrului național.

„Cântecul culesului viilor“ de A. Castaldi acompaniat de 2 flaute, clarinet, fagot și violoncel, a stârnit un entuziasm de aplause și a trebuit să fie bisat. E un cântec italian popular de o nespūsă duioșie.

D-sora Elena Drăgulinescu a cântat solo valsul din Romeo și Julieta de Ch. Gounod și aria zefiritei din „Idomeneo“ de Mozart. O voce limpede și forte simpatică.

Au urmat apoi 4 cântece românești „Arcașul lui Ștefan“ și „Bobocele și Inele“ de Vidu, cunoscute publicului ardelean și „Cântă cucu“ și „Hi, hai murgule...“ de Kiriac.

E atâta armonie între textul popular și compoziția d-lui Kiriac și atâta nostalgie se degajeză din aceste două cântece din urmă! Mi se pare că poeziile noastre populare în care e vorba de „ducă“ sunt cele mai duioșe. D-l Kiriac a fost adenc pătruns de acest lucru și le-a dat compozițiilor o duioșie care te pierde.

„Cântă cucu, se rotește
Ghița caluși potocoveste,
Puica din prag mi-l privește
Și din lacrimi nu-l zărește.

Ascultai și ți-se părea că pleci tu însuși îndurând amarul unei despărțiri de frumoasa inimei tale.

O parte frumoasă din concert a executat-o d-l R. Malcher, profesor la Conservatorul de aici. În „Adagio“ de Ries și în fantasia din Faust de Gounod, d-l Malcher a stăpănit publicul cu desăvîrșire. Arcușul său e de o elegantă și de o facilitate uimitoare. Densusul face parte din acei esecutanți, cari își apropie cu totul bucata ce vrea să ne-o redea și când ne-o redă pornește ca direct de la el; o simte cu totă puterea sufletului său.

A fost rechemat de multe ori și a trebuit să esecute și afară de program. A fermecat publicul cu „Nocturna“ lui Chopin, bucată de o frumșețe ideală, favorită de altfel tuturor violniștilor mari.

Au urmat apoi 8răși patru coruri populare mixte, cari au culminat în „Răsunetul Ardealului“ de I. Vidu.

Acest început de musică populară

pedagogiei, îndreptând moralul copiilor vițioși prin cura cu ticuri, și cu trândăvia.

Doctorul Dumas posedă un laborator la asilul Sainte-Anna, unde face cursuri urmate mai ales de studenții în litere. — Cum s'au schimbat timpurile!.. Cercetările lui se referă la fisica bucurii și durerii și la alienații circulari, acei nebuni intermitenți la cari se succed la intervaluri regulate, perioade de atonie²⁾ de tristeță, de prostrațiune profundă, de exaltațiune și de delir. Comparațiune prețioasă a efectelor în diferitele stări emoționale, și care nu este posibilă decât la subiecte speciale.

La Villejuif³⁾ doctorul Toulouse, cercetător neobosit și creier de o activitate prodigiösă, a desăvîrșit lucrările sale asupra instrumentelor, prin cari se pot studia senzațiunile, ajutorat de elevii săi Pierron și Vaschide.⁴⁾

²⁾ Slăbiciune, lipsă de forță. — Trad.

³⁾ Orașel în arond. Soeaux (Seine) cu 4000 l. — Trad.

⁴⁾ D-l N. Vaschide este Român și prim-redactor al „Revistei Idealiste“ ce apare sub direcțiunea d-lui Mih. G. Holban. — Trad.

La Bicêtre⁵⁾, în liniștea unui cabinet inviolabil, doctorul Féré, un fel de Goliat formidabil și bărbos, se îndeietnicesce cu o perseveranță ne mai pomenită de experiențe asupra oboșelei musculare. De ani de zile l'ai puté vedé ridicând césuri întregi aceași greutate, cu același deget! Acest paladin al sciinței s'a supus adesea diferitelor otrăviri pentru a determina efectul, ce-l pot avé asupra forțelor noastre toate excitantele cunoscute.

Psyche n'are decât să se țină bine, căci 8tă savanții noștri, — cum a făcut și densus cu Eros — la rândul lor își plăcă asupra somnului ei atât frunțile atente, cât și lampele indiscrete. Să bage numai bine de sémă, ca nu cumva o picătură de uleiū aprins cădend din făclia lor — să facă, ca ea (Psyche) să le scape pentru tot-déuna.

Oniță.

⁵⁾ La Bicêtre din comuna Gentilly (Seine) se află un renumit ospiciu pentru bătrâni și pentru alienați. Cuvântul Bicêtre, ca și Charenton a devenit în limba vulgară francesă sinonim cu nebunia, extravaganta. Espresiunile: „C'est un échappé de Bicêtre.“ „On devrait l'envoyer à Bicêtre“ sunt ca și cele românești: „A scăpat de la Mărcuța“ său: „E bun de dus la Mărcuța“. — Trad.

impresioneză pe toți, cari simt românește și d-lui Kiriac fi dorim putere și stăruință pe calea apucată. — Z. —

Drama sângerösă de la Clușiu.

Foile din Clușiu comenteză pe larg drama sângerösă, al cărei erou a fost nenorocitul tiner român, Ladislau Toma.

„E-k“ serie:

„Decă ar fi murit pe câmpul de războiū, mörtea lui Toma nu putea fi mai frumoasă și mai emoționantă. El și-a vörsat sângele pentru ideia cea mai dréptă — pentru onóre.“

Numitul diar tot-odată publică un apel semnat „Mai mulți“ și care are următorul conținut:

„Apel către publicul cinstit din Clușiu. — Un om cinstit s'a împușcat din cauza bestialității ucigașului surorii sale.

„Tinerul era unica speranță a unei familii sörace, dér cinstite. Familia n'o fi avénd nici cu ce-l înmormenta, dér chiar de ar avé, societatea trebuie să-l declare de mortul său.

„Să-l considerăm decă ca atare și pe cel cinstit să-l înmormentăm noi cei cinstiți.

„Fie-care să-si desprindă flörea sa și să o depună pe catafalcul, unde odihnesce adevératul om cinstit.“

Socialiștii din Clușiu au lansat o föie volantă litografiată, în care veștejesc în termiți aspri bestialitatea pantofarului și cer pedepsirea esemplară a aceluia.

Afacerea se află dealtmintrea în mâinile parchetului, care însă până în momentul de față n'a găsit motiv de arestare.

Pantofarul încuipat s'a prezentat la redacția diarului „E-k“ spunénd, că se miră, de ce tinerul Toma n'a prezentat la densusul să-i cëră socotélă, de și l'a așteptat și se miră de ce Toma a căutat să înlătore dintre cei vii pe sora sa, singura martoră a atentatului? Pantofarul sustine că e nevinovat și dice că poté dovedi cu martori, că în timpul când s'a săvîrșit bestialitatea, el era absent.

Fetița Elena Toma, care se află la clinică, a fost operată, estragându-i se glonțul. Ea e în afară de orice pericol și plänge necontenit mörtea fratelui său.

Scrisöre din Bulgaria.

Concertul Corfescu.

Sofia, 16 Oct. v. 1904.

În seara de 15 Octomvrie v a fost concertul d-lui Corfescu la „Slavianska Bessedă“. Programa era mare și dificilă.

Publicul din Sofia are dreptul de a fi forte sceptic și de a se îndoi de adevérul reclamelor ce se fac; pentru-că a avut de atâtea ori desilusiuni.

Programa era internațională formată din compozitori francesi, germani, italieni, ruși, români și cântată în limba originală. Cosmopolitismul în musică aparține într'a-devér unui artist de mare talent.

Concertul a început prin aria din opera „Benvenuto“ de Eugène Diaz cântată în franțuzesce; artistul de la început a sciut să se arete printr'o voce puternică și un timbru forte dulce. A doua bucată era „Di provenza il mar il Suol“ din opera Traviata. Artistul, în cântarea acestei arii a pus atâtea dulcétă și atâtea emoțiune sufletescă în cât întregul public a rămas într'o suspensiune indescriptibilă.

Vision Fugitive marea arie din opera „Herodiade“ de Massenet a fost cântată cu o finețe și o espresiune admirabilă.

Ca Român d-l Corfescu a cântat „Mândruțilă de la munte“ musica de profesorul său Ștefanescu.

Wagner a fost cântat în aria (Abendstern) din opera Tannhäuser cu maiestria și forța caracteristică acestui mare maestru german și cu acesta s'a terminat prima parte a concertului d-lui Corfescu, după ce la cererea publicului repetase câteva arii.

În partea a doua artistul a făcut o surprisă delicioasă publicului, când a început să cânte în rusesc arie din opera Evghenia Oneghin de Ciaicovski. Artistul a cântat acéstă arie cu pasiune și desădejde sufletescă.

Doina românească „Mugur-mugurel“, de Dima, a fost cântată cu multă originalitate.

În aria din opera „Un ballo in maschera“ artistul era complect în personagiul, pe care-l representa, dând espresiunea cea mai fidelă acestui personagiu în interpretațiunea sa.

Prologul din opera Pagliacci de Leoncavallo pe care artistul l'a interpretat într'un mod deosebit de rar a fost o adevérată esplosiune de urale din partea publicului.

După toate aceste bucăți dramatice și lirice d-l Corfescu a cântat aria lui Figaro din opera Barbiere di Siviglia.

Aci artistul era de o vivacitate și de o vervă de nedescris, cu toate că cântase 2 ore în continu. Aplause nesfîrșite au încoronat pe artist, și deși concertul se terminase, publicul nu voia să plece, astfel, că artistul a mai cântat frumoasa romanță Nimon.

D-l Corfescu după cererea generală va da un al doilea concert, apoi se va duce la Belgrad. Stanciov.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 15 Noemvrie. În ședinta de ađi a dietei ministrul președinte Tisza a retras toate proiectele de lege prezentate camerei și cari n'au fost desbătute încă. El a adaus însă imediat, că în proxima sesiune le va presenta din nou neschimbate. Între aceste proiecte se află și proiectul ministrului Berzeviczy în cestiunea reformei instruciunii primare. Retragerea s'a făcut din cauză, că conform regulamentului camerei, nu se pot desbate proiecte în timpul când se tracteză de revisiunea regulamentului.

Londra, 15 Noemvrie. Agenția „Reuter“ anunță din Fusan, cartierul general al armatei asediatoare, că la 30 Octomvrie Japonessii au atacat prin asalt general forturile esterne, ajungénd până la șanțurile forturilor principale. Acestea fiind însă mai adenc și mai tari de cum presupuneau Japonessii, n'au mai putut să inainteze. Japonessii au cucerit, ce e drept, fortul Kihvanșan, Rușii însă primind întăriri au isgonit pe inamic.

Paris, 16 Noemvrie. Generalul André, ministrul de războiū pälmuut de Syveton în plina ședință a camerei, cu tot spriginul, ce-l avea din partea majorității, a demisionat. Urmașul lui este Bertheaux, un civilist aparținător blocului radical-socialist.

DIVERSE.

Umoristic. Lenuța e surprinsă de mă-sa cu mâinile și obrazii plini de dulcétă.

— Ași vrea să știu, esclamă mă-sa supărată, ce ai dice decă tu m'ai vedé pe mine în așa hal?

— Ași dice, răspunde fetița: ce fericită e mămița!

— Un servitor care fusese cât-va timp în serviciul unui aristocrat, întră după scăpătarea acestuia în serviciul unui parvenit îmbogățit. Într'o di fostul lui stăpân întelindu-l, îl întrébă, ce face noul său stăpân.

— Ce să facă? Acum îl învêț pe mitocanul, cum trebuie să mănânce stridiile...

— De câți ani ești, frumoasă d-söră?

— Vörsta mea e schimbătore... Când mă află cu tata, sunt de 12 ani, dér când stau alături de mama, sunt numai de 8 ani.

— Un ovreu din cei habotnici, însurat a doua-öră, se întelnesce c'un Român, care-i observă:

— Ei, da ce nevastă leneșă ai! Uite că ți-a lăsat anterele murdar de noroiū pe dedesupt.

— Nu, mă rog, răspunde ovreul; noroiul e de la balabusta dintăiū și este pe de desupt, pentru-că când m'am însurat acum, l'am întors pe dos, ca să am haină nouă.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil Traian H. Pop.

Câștigul principal în cas favorabil 1.000,000 Coróne. (Un Milion Cor.)

Losuri pentru tragerea din 24 și 25 Noemvrie a

XV LOTERII DE CLASSĂ

se capătă la firma

Brasov MIHALOVITS & NUSSBÄCHER Brasov cât timp va ține provisia losurilor.

Costul unui los de clasa I. este { $\frac{1}{1}$ coróne 12.— $\frac{1}{2}$ 6.— $\frac{1}{4}$ 3.— $\frac{1}{8}$ 1.50 } La trimeri cu posta se socotesc și porto.
Lei noi 12.80 6.40 3.20 1.60

Cursul la bursa din Viena.

Din 14 Ncenvrie n. 1904.

Renta ung. de aur 4%	118.80
Renta de coróne ung. 4%	98 10
Impr. cáil. fer. ung. in aur 3 1/2%	89.05
Impr. cáil. fer. ung. in argint 4%	97.65
Bonuri rurale croate-slavone	98.50
Impr. uug. ca premii	210.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	162.—
Renta de hártie austr.	99.95
Renta de argint austr.	99.90

Renta de aur austr.	119.95
Renta de coróne austr. 4%	100.10
Bonuri rurale ungare 3 1/2 %	91.25
Losuri din 1860.	154.90
Acții de-ale Băncei austro-ungară	16.35
Acții de-ale Băncei ung. de credit	798.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit	672.75
Napoleondori	19.07
Mărci imperiale germane.	117.65
London vista	239.47 1/2
Paris vista.	95.27 1/2
Note italiene	95.25

Munții: Susaiu, Retivoiu, Fată Gavanei, Unghia mică, Lacu-roșu și Virful lui Drăgan.

Aministrația subsemnată, dorind a arênda pe 3 ani, începând dela 1 Ianuarie 1905, dreptul de pășune după sus diși munți direct către D-nii economi de vite, îi invită de ași înainta ofertele D-lor în scris cât mai curând posibil la cancelaria Regală din **Azuga**, séu de a se presenta în persoană în acest scop.

Administrația Moșielor Regale „Predeal“
F. MACK.

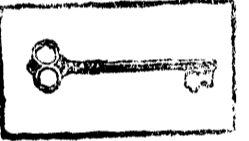
1543,2—3.

Săpun SCHICHT.

MARCA:

Cerbu séu Cheia

Săpunul cel mai bun și cu spor și prin urmare și cel mai ieftin.

Nu conține ingrediente străine vêtămătore.

Se capătă pretutinden!
La cumpărare se se observe, ca pe fie care bucată de săpun se fie numele „Schicht“ și una din mărcile sus indicate.

21—00.(725)

Cruce séu stea duplă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

Nu e mijloc secret.

Vindecă și invioreză

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă boa-

se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, tuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asmă, auțul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, recoală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul in pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate încurse din tóte părțile lumii, cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine pôte examina aceste atestate Acel pacient. care in decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis s'ese confundat cu aparatul „Volta“, de óre-că „Ciasul-Volta“ atât in Germania cât și in Austro-Ungaris a fost ofici-s oprit, fiind nefolositor. pe când aparatul meu e in genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucii male electro-magnetice o recomandă indeosebi

Prețul aparatului mare e 6 cor.

Prețul aparatului mic e 4 cor.

folosibil la morbari, cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vëndare pentru țeră și streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A./E. colțul strada Kálmán.

La esposițiile igienice din Cairo in anul 1895 și in Londra la anul 1893 a fost premiat **SPIRTUL REUMA a lui Widder** cu diploma de onóre și cu medalie de aur. Probat de capacități medicale și întrebuințat cu succes in spitale

SPIRTUL-REUMA și FLUID de PUTERE,

are efect sigur la tóte părțile corpului și anume: contra reumatismului, durere de nervi, șoldină, ischias, asthmă ș. a. In multe casuri efectul este atât de mare, că după o fricțiune încetéză durerile.

Dureri de dinți și cap vindecă in 5 minute

Prețul unei sticle cu instructiune 1 corónă, sticle mai mari cu 2 cor. 40 bani.

Depou principal in Budapesta:

la farmacia D-lui **Josif Török** Király-utoza nr. 12., și Andrassy körut nr. 26, și la d-l **Dr. A. Egger**, Váci körut 17. asemenea in tóte farmaciile din provinciă, precum și la proprietarul

WIDDER GYULA farmacist in Sátorajka-Ujhely.

Comanda din provincië se efectuéză prompt.

Depou in Brasov: la Victor Roth farmacia la Ursu, Alexina Jekellus, Franz Kelemen, Friedrich Stenner, Karl Schuster, Ed. Kugler. In Colm: la E. Victor Milas.

7—20,1532.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face ori și când pe timp mai îndelungat séu lunare.

Norocul la GAEDICKE este colosal.

15 Milióne coróne am plătit în scurt timp,

Premia cea mare **600,000** Coróne cu nr. 62551

400000	Cor. cu nr. 11119	100000	Cor. cu nr. 42758
400000	„ „ „ 28916	100000	„ „ „ 49878
400000	„ „ „ 33464	100000	„ „ „ 87991
70000	„ „ „ 60912	60000	„ „ „ 78863
60000	„ „ „ 17357	60000	„ „ „ 82528
60000	„ „ „ 97263	30000	„ „ „ 6920
30000	„ „ „ 38691	30000	„ „ „ 90964

La XV loterie de classă reg. ung. se vor sorta érá-și 110,000 losuri 55000 cu câștiguri, între cari câștiguri principale

Un Milion coróne {1.000,000 cor.}

Fiecare al doilea los câștigă.

Sortirea clasei prime **deja in 24 și 25 Noemvrie 1904.**

Prețul losurilor: întreci Cor. 12.— jumătăți Cor. 6.— pătrariu Cor. 3.— optimi Cor. 1.50 bani.

Se trimit pe lângă rambursă, séu trimererea prețului înainte. Planuri oficiale gratuite. Checuri postale pentru trimererea banilor fără porto primesc clienții mei gratis și franco.

Rugăm a se face comandele cât mai curând.

A. GAEDICKE cea mai norocósă colectură din Ungaria **BUDAPEST, Kossuth Lajos utca 11 sz.**